

BIZTOS, HOGY BETEG VAGYOK?

AZ EGÉSZSÉGRŐL ÉS A BETEGSÉGRŐL

A modul szerzője: Mező Imréné

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a A meserészlet megismerése					
A	A felolvassa A kis hableány c. mese részletét. 5 perc	Hangulati előkészítés Belső képalkotás Szövegértés Empátia	Frontális osztálymunka – bemutatás		P1 (A kis hableány)
B	A tanító 4 részre osztja a mesét. A gyerekek 4 fős csoportokban elolvassák a mesét. 15 perc	Hangulati előkészítés Értő olvasás Belső képalkotás Együttműködés Empátia	Kooperatív tanulás – mozaik	D1 (A kis hableány)	P2 (Csoportalkotás)
I/b Az egészség – érzékszervi tapasztalás					
A	A gyerekek „Egészséges vagyok” címmel rajzolnak, festenek, majd elmondják csoporttársaiknak, hogy mit ábrázoltak. 15 perc	Asszociáció Kreativitás Képzelet Szóbeli kifejezőképesség	Kooperatív tanulás – szóforgó	Rajzlapok, zsírkréta, tempera- vagy vízfesték, ecsetek	
B	A gyerekek körben ülnek, kézről – kézre adják, megszagolják, gondosan megtapintják az egészséges növényeket, fűszereket. 15 perc	Érzékszervi tapasztalás Érzékelés Figyelem	Frontális osztálymunka – megfigyelés	Virág, alma, citrom, paprika, zöldségfélék, fahéj	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Élmények a betegségről; egyéni érzékenységek					
A	A tanító felolvassa a mese folytatását. A gyerekek saját betegség-élményeikről beszélgetnek. 10 perc	Szövegértés Beszédbátorság Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetés		P3 (A mese folytatása)
B	A gyerekek a csoportokban megbeszélik, mitől betegedhetnek meg, és mire kell vigyázniuk, hogy ne betegedjenek meg. 15 perc	Önkontroll Szóbeli szövegalkotás	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportforgó	D2 (Mitől betegedhetsz meg?) D3 (Mi az, amire vigyáznod kell?) Írószer	
II/b Betegségek tüneteinek tudatosítása					
A	A csoportok szavakat, kifejezéseket gyűjtenek arról, hogy mit éreztek, amikor betegek voltak. A jegyző lejegyzi a gyűjtött szavakat. 10 perc	Szókincsfejlesztés Együttműködés	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó		
B	A csoportok szóhalmazból olyan szavakat, kifejezéseket választanak ki, amelyek betegségek tüneteit jelentik. 10 perc	Rendszerezés Szókincsfejlesztés Együttműködés Összehasonlítás	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó	Szókészlet a válogatáshoz	
II/c Tünetek megjelenítése					
	A csoportok a testséma képen jelölik azokat a testrészeket, ahol valamelyik csoporttag már beteg volt, majd megjelenítik csoportjukban gesztusokkal, mimikával az átélt betegségek egy-egy tünetét. A csoportok bemutatják a gesztusjátékot, a testsémát ábrázoló képet pedig jól látható helyen bemutatják. 15 perc	Együttműködés Önismeret Kreativitás Nonverbális kommunikáció Testséma	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó	Annyi testséma-kép csomagolópapíron, ahány csoport van az osztályban, zsírkréta, gyurmamaragasztó	P4 (Tünetek megjelenítése)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Énekek betegségről, egészségről					
	A gyerekek dalokat, mondókákat idéznek fel, és énekelnek el, mozgással kísérve. 10 perc	Ritmusfejlesztés Asszociációs készség Együttműködés	Frontális osztálymunka – bemutatás		P5 (Énekek)
II/e Ki segít meggyógyulni?					
A	A gyerekek elmondják csoporttársaiknak, mit szoktak mondani anyjuknak, apjuknak, ha érzik, hogy betegek. A csoportok bemutatnak egy ilyen témájú jelenetet. 15 perc	Emlékek előhívása Szóbeli kifejezőkészség Empátia Bizalom Kapcsolatépítés Rögtönzés	Csoportmunka – megbeszélés, szituációs játék		
B	A gyerekek felsorolják, hogy ki mindenki segített nekik meggyógyulni, és milyen vizsgálóeszközöket ismernek. 10 perc	Együttműködés Szókincsfejlesztés	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportforgó		
II/f Mi történik a kórházban?					
A	A tanító felolvassa a Kicsi bocs mandulája c. történetet. 10 perc	Belső képalkotás Szövegértés	Frontális osztálymunka – bemutatás		P6 (Kicsi bocs mandulája)
B	A csoporttagok elolvassák a történetet egy-egy részletét, majd el csoporttagjaiknak az olvasottakat. 10 perc	Értő olvasás Belső képalkotás Szóbeli kifejezőkészség	Kooperatív tanulás – mozaik 2.	A történet részletei	P6 (Kicsi bocs mandulája)
C	A gyerekek a mese képeit sorrendbe állítják. 10 perc	Rész–egész-viszony felismerése Együttműködés	Kooperatív tanulás – sorba rendezés – egydimenziós rejtvény	D4 (Kicsi bocs mandulája)	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Valaki más beteg					
A	A tanító felolvassa a Dani dobol c. történetet. 10 perc	Belső képalkotás Szövegértés	Frontális osztálymunka – bemutatás		P7 (Dani dobol)
B	A csoportok felkészülnek arra, hogy eljátsszák azt, hogy siket, vak, mozgáskorlátozott emberrel találkoznak. 20 perc	Segítségnyújtás megtapasztalása Szociális érzékenység Empátia Tolerancia	Csoportmunka – szituációs játék	Kendő vagy sál, füldugó vagy vatta, kerekesszék vagy szék	P8 (Szituációs játék)
III/b Gyógynövények-gyógyszerek					
A	A gyerekek a gyógyszerek és gyógynövények helyes használatáról beszélgetnek, és megszagolnak néhányat. 10 perc	Szóbeli kifejezőkészség Érzékelés Megfigyelés Összehasonlítás	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör	Gyógyszerek, gyógynövények	P9 (Gyógynövények, gyógyszerek)
B	A gyerekek gyógyteákat készítenek el, és kóstolnak meg. 15 perc	Érzékelés Szóbeli kifejezőkészség Megfigyelés Összehasonlítás	Frontális osztálymunka – főzés, beszélgetés	Gyógynövények, forró víz, poharak	P9 (Gyógynövények, gyógyszerek)
III/c Értékelés					
	A gyerekek a tanító irányításával arról beszélgetnek, hogy mi volt érdekes a számukra, mit tudtak meg a foglalkozáson. 15 perc	Rendszerezés Emlékezet Szóbeli kifejezőkészség Értékelés	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 A KIS HABLEÁNY

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis hableány. A tenger mélyén élt pompás korallpalotában, óriási kert közepén. A tengeri állatok mind szerették, mert a kis hableány nagyon aranyos volt, mindenkinek segített, soha senkit nem bántott.

Most biztosan azt gondoljátok, hogy a kis hableány nagyon boldogan élt sok barátja körében, a gyönyörű szép palotában. Nos, ha ezt hiszitek – tévedtek. A kis hableány nagyon is elégedetlen volt sorsával, mert egyáltalán nem szeretett hableány lenni. Az volt a leghőbb kívánsága, hogy bárcsak embergyerek lehetne.

P2 CSOPORTALKOTÁS

A későbbi feladatok miatt íráskészség szempontjából heterogén, szövegértés szempontjából homogén 4 fős csoportokat alkossunk!

P3 A MESE FOLYTATÁSA

Bánatában akkorákat sóhajtozott, hogy valósággal visszhangzott tőle a tenger. Sajnálták is a tengeri állatok, a tintahal, a tengeri süni, a medúza, a hatalmas cethal, az okos delfin, sőt még a falánk cápa is – és mind egytől egyig szerettek volna segíteni rajta.

Történt egy napon, amikor a kis hableány a szokásosnál is keservesebben sóhajtozott, hogy egyszer csak megjelent előtte egy szépséges tündér, és így szólt:

- Teljesítem három kívánságodat. Gondold meg jól, mit kívánsz, mert ha kimondtad a kívánságot, már nem vonhatod vissza.
- Nem kell sokat gondolkodnom – vágta rá a kis hableány. – Hisz már évek óta az a vágyam, hogy embergyerek legyek! Halld hát első kívánságomat: halfarkam helyébe legyen két lábam, hogy igazi embergyerek lehessenek. Második kívánságom: éljek messze-messze a tengertől, hogy ne támadjon honvágyam. Utolsó kívánságom pedig: szeressenek az emberek is annyira, mint itt a tengeri állatok.
- Mind a három kívánságod teljesül. Csak az a kár, hogy nem kívántál magadnak egészséget. Az egészség a legnagyobb kincs a földön. De azért sok szerencsét kívánok! Légy olyan jó embergyerek, mint amilyen jó kis hableány vagy! – szólt a tündér, és eltűnt.

P4 TÜNETEK MEGJELENÍTÉSE

Azt a feldolgozási módot is választhatjuk, hogy a csoportok a feladatok közül választanak: lesz olyan csoport, amelyik a testséma-képen jelöli a tüneteket, és lesz olyan csoport, amelyik gesztusokkal mutatja be a betegséget.

P5 ÉNEKEK

A dalok elmutogatásában vegyen részt a tanító is!

Dalok: Árkot ugrott a szúnyog, Gólya, gólya gilice, Gólya viszi a fiát, Árok mellett jártamban, Fáj a kutyámnak a lába, Ágon ugrált a veréb, Elesett a lúd a jégen

P6 KICSI BOCS MANDULÁJA

Mama elvitte Bocsi Marcit doktor Brumm Brúnóhoz. A doktor megvizsgálta Marci torkát.

– Hmmm! A mandulád nagyon csúnya – mondta. – Ki kell venni. Holnap reggel találkozunk a kórházban.

Másnap Marcit a mama bevitte a kórházba. Marci integetett a mentőknek. A mentők viszik az embereket kórházba, ha sürgősen orvosra van szükségük.

Bella nővér már várta Marcit, és bekísérte a gyerekek kórtermébe.

Dörmi maci feküdt a szomszédos ágyon. Az ő manduláját már kivették. Éppen egy nagy adag fagyit evett.

Bella nővér ágyba fektette Marcit. Összehúzta a függönyt az ágy körül. Senki sem láthatta, mi történik ott. Ugyan mi? A nővérke ráadta Marcira a hálóinget.

Doktor Brumm Brúnó is bekukkantott a szobába. Szólt Bella nővérnek, hogy felveszi a műtőköpenyét, és hozhatja Marcit a műtőbe.

Bella nővér begurította Marcit a műtőbe. A műtőben mindenki, a beteget kivéve, gézből készült álarcot viselt, nehogy bacilusok kerüljenek a levegőbe.

– Most mindjárt elalszol – mondta Doktor Brúnó. – Addig alszol, amíg ki nem vettem a manduládat.

Doktor Szundi álarcot tett Marci orrára és szájára. Marci mélyeket lélegzett, és már aludt is.

Amikor felébredt, az ágyán találta magát Dörmi ágya mellett. És már neki sem volt mandulája! Fájt a torka, de egy fagy mintha jobb lett volna.

P7 DANI DOBOL

Dobot kapott Dani. Futott vele az udvarra. Vígan dobolt: düb-düb-düb.

Kijött egy néni a házból. Így szólt: – Beteg a férjem. Zavarod őt.

Dani tűnődött. Mit kellene tennie?

(Lovász Gabriella)

P8 SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Mindegyik csoport más szituációt játsszon el. Aszerint használják a kellékeket, hogy kit játszanak el (kendő, fül dugó, esetleg kerekesszék). Teremtsünk olyan hangulatot, hogy a gyerekek tényleg átélhessék, hogy nem látnak, nem hallanak, nem tudnak járni stb. Ha van az ismeretségi körben kerekesszéket használó, akkor érdemes a kerekesszékekkel való mozgást is kipróbálnia a gyerekeknek.

Mély benyomást tehet a gyerekekre, ha találkozhatnak fogyatékos emberrel is. Az a cél, hogy megértsék: bármelyikünkkel megtörténhetett volna, s átérezzék, mire van szüksége a „sajátos igényű” gyerekeknek, felnőtteknek.

Különösen fontos, hogy ha van az iskolában, osztályban sajátos igényű diák, akkor a gyerekek velük ne a sajnálat, a gúny vagy a közömbösség magatartását alakítsák ki. Az legyen természetes a gyerekek számára, hogy „annyit segítünk, hogy meg tud csinálni egyedül, egyébként úgy tekintünk rád, mint bárki másra”.

A szituációs játék időbeosztása: felkészülésre 7 perc, helyzetgyakorlatra csoportonként 3perc, megbeszélésre 10 perc.

P9 GYÓGYSZEREK, GYÓGYNÖVÉNYEK

A feladat lényege az érzékszervi tapasztalás. A következőket ajánlom bemutatásra: aloé vera gél, svédcsepp, különféle gyógyteák. Teát készíthetünk csalánból, mentából, kamillából, hársból, citromfűből stb.